

Генерал-потпуковник Милоје Милетић, начелник Генералштаба

Када се говори о уласку Србије у Нато, посао начелника Генералштаба није да спекулише о ономе о чему се полемише у јавности, нити да коментарише одлуке које доноси Народна скупштина. Наша укупна одговорност, моја најпре, јесте да Војска Србије изгради оперативне способности у складу са одлукама државног врха, а ми смо тај задатак до сада успешно извршавали.

Војска мора ићи напред

Када је у фебруару прошле године преузео дужност начелника Генералштаба Војске Србије, генерал-потпуковник Милоје Милетић рекао је да ће 2009. бити година консолидације стања у Војсци и одржавања достигнутог степена развоја. За приоритете у раду навео је обуку, припреме за учешће у мировним мисијама Уједињених нација, израду и усвајање доктринарне регулативе, те потпуну професионализацију и организацијску доградњу команди, јединица и установа наше војске. Генерала Милетића питали смо да ли је испунио прошлогодишње планове.

– У економски турбулентној години која је за нама, пројектовање било ког обимнијег циља било би, у најмању руку, неозбиљно. Уколико се прате анализе светских војних аналитичара може се запозити да су и оружане снаге развијенијих земаља по војном буџету осетиле последице глобалне економске кризе.

Утолико је и реалнији био наш план да се усмеримо на стабилизацију стања у Војсци и на одржавање најважнијих достигнућа у трансформацији система одбране. Наравно, све то у функцији одржавања потребног нивоа оперативних и функционалних способности команди и јединица.

Задатак и вештина нас војника јесте да будемо реални у предвиђању. Листа тежишних задатака коју смо дефинисали за 2009. није била ништа друго него извод из динамичког плана професионализације наше војске, а тај процес у континуитету остварујемо последњих неколико година.

Прошла година била је, на неки начин, преломна у реализацији поменутих задатака, будући да смо током 2008. окончали низ

активности које су се, углавном, односиле на организацијско-мобилизацијске промене. После усвајања нове организације, уследиле су промене које би требало да Војсци Србије омогуће додатни квалитет. Реч је о новинама у области обуке, припремама за учешће у мировним мисијама, затим, о професионализацији састава и организацијској доградњи. На почетку нове године, одговорно могу рећи да смо тај план у потпуности остварили.

■ *Према оценама надлежних, запажени резултати у протеклом времену постигнути су у области управљања обуком. У чему је предност новог модела оспособљавања припадника Војске Србије?*

– Професионализација захтева потпуно другачији приступ обуци. Уместо досадашњег, такозваног цикличног обучавања војника на служењу војног рока, развија се нови модел обуке који је усмерен на достизање високих индивидуалних стандарда обучености професионалних војника и способности јединица да изврше додељене мисије и задатке. Нов систем обуке је децентрализован, омогућава и подстиче иницијативу команданата, даје им већу слободу у креирању оспособљавања, али захтева и већу одговорност за степен обучености јединица. Раздвојене су индивидуална и колективна обука.

У индивидуалној обуци примењује се инструкторски модел обучавања и прецизни стандарди шта појединац треба да испуни како би успешно савладао обуку. Колективна обука заснива се на системском приступу обуци јединица у свим сегментима, почев од процене па до евалуације обучености за конкретно додељену мисију.

На тај начин обука је ефикаснија, ефективнија и економичнија. Такође, представља стални, напредан и изазован процес.

Појашњења ради, до сада смо имали јединствен систем и план и програм обучавања за све војнике, који се примењивао из генерације у генерацију. Данас све јединице имају дефинисане професионалне задатке и мисију, па је командант одговоран да састав оспособи за њихово извршавање. Команданти имају слободу да креирају и планирају обуку, али и да интензивирају оспособљавање уколико је то потребно. Децентрализација олакшава планирање, али повећава одговорност за ниво обучености састава.

■ *Професионализација наше војске и даље представља тежишни задатак и Генералштаба и Министарства одбране. Докле се стигло у том процесу? Како ће се одвијати у 2010. години, у условима смањеног војног буџета?*

– Професионализација јесте један од декларисаних али и суштинских циљева трансформације наше војске. Тај процес започели смо пре неколико година, а интензивирали га током 2009. године. Наш циљ је да до 2011. у потпуности завршимо професионализацију, попунимо јединице професионалним војницима. Не треба, међутим, заборавити чињеницу да је то процес који траје. Стога, не можемо ни тада тврдити да смо посао потпуно завршили, јер професионализација подразумева низ активности, попут доградње система обуке, оспособљавања јединица и људи да се професионално односе према обавезама. У том смислу, активности ће се наставити и после предвиђеног времена за завршетак професионализације, односно и у 2011. и у годинама које следе.

■ *У току је пријем око 4.500 професионалних војника. Шта успорава њихов улазак у војну службу?*

– Немамо озбиљнијих проблема који оптерећују пријем професионалних војника у службу, јер се комплетан поступак одвија на основу јавног конкурса. Тај посао и не треба да буде бржи. Постоје одговарајуће процедуре које се морају испоштовати. Наша највећа тешкоћа јесте да од великог броја добрих кандидата изаберемо најбоље. Они се пре склапања првог професионалног уговора најпре обучавају неколико седмица, што представља додатну селекцију за избор најквалитетнијих кандидата у јединице Војске.

■ *Хоће ли почетком наредне године бити војника на служењу војног рока?*

– Иако ћемо професионализацију завршити до 2011. године, ценим да ћемо и даље имати одређени број војника на служењу војног рока, јер Војска има потребу за њима. Они представљају категорију из које ће се и у годинама пред нама регрутовати будући професионални војници и подофицири.

■ *Активна и пасивна резерва су категорије које ранији систем није препознавао. Претпоставка су комплетне трансформације српске војске...*

– Активна резерва предвиђена је законом. То је нешто што тек треба да стварамо. Реч је о резервном саставу који има посебан однос с војском, који је уређен уговором. Они се у одређеном периоду ангажују за поједине задатке. Добра активна резерва може смањити мирнодопско бројно стање наше војске, а да се при томе не наруше њене оперативне и функционалне способности. Припадници активне резерве су обучени и оспособљени, свакодневно се налазе на својим радним местима, а по потреби их позивају у јединице.

Наравно, држава мора мотивисати људе за приступ активної резерви. Постоје различити примери како се то постиже – стипендије за школовање, различите социјалне олакшице и слично. У сваком случају, тај нам посао тек предстоји, на основу усвојене правне регулативе.

Пасивна резерва представља оно што смо до сада као резерву имали и познавали. Током 2010. неће бити већих позивања резервног састава на обуку, јер су нам ограничена финансијска средства, а то не захтева ни безбедносна ситуација.

■ *Иако овогодишњи војни буџет није развијан, очекује се опремање Војске савременим техничким системима и њена модернизација. Шта ће бити приоритети, а од чега се, без обзира на средњорочне планове развоја до 2015. године, мора одустати? Која су средства наоружања и војне опреме тренутно неопходна српској војсци? Јесу ли то точкаши, вишенаменски борбени авион...?*

– Војска Србије не одустаје од опремања, ни у целини ни у деловима Плана развоја, без обзира на актуелну економску ситуацију. Инструмент којим покушавамо да ублажимо реалну финансијску ограниченост, то јест умањење војног буџета, јесте исказивање приоритета у опремању, по годинама и у складу са потребним оперативним способностима Војске. То значи да ако у 2010. или некој другој години немамо ресурса за набавку средстава, али ни за одговарајућу обуку или одржавање, ми покушавамо да приоритет дамо некој другој врсти средстава за која имамо довољно ресурса, а који омогућавају достизање потребних оперативних и функционалних способности. Свесни смо да тај процес не може да траје у недоглед, као што очекујемо и да криза неће трајати годинама. Не смемо стајати, без обзира на економске околности. Војска мора ићи напред.

Опремање планирамо према потребним способностима наше војске. Наш приоритет, када се говори о развоју способности као што је мобилност, јесте оклопно возило точкаш. Када је реч о заштити снага, онда тежиште представља заштитна опрема опште и посебне намене. Ради развоја система командовања и стварања услова за коришћење информација у реалном времену потребни су нам командно-информациони системи.

У односу на савремене армије света, одређени квалитативни заостатак постоји, пре свега, у српском ваздухопловству. То је последица ратних дејстава 1999. године, када смо претрпели и највеће губитке. Тренутно радимо на програмским документима за набавку савременог вишенаменског борбеног авиона. Није реално очекивати да се она и реализује у 2010. години. За сада ће нам приоритети бити ремонт и модернизација постојећих ваздухоплова.

Наш циљ је да до 2011. у потпуности завршимо професионализацију, попунимо јединице професионалним војницима. Не треба, међутим, заборавити чињеницу да је то процес који траје. Стога, не можемо ни тада тврдити да смо посао потпуно завршили, јер професионализација подразумева низ активности, попут доградње система обуке, оспособљавања јединица и људи да се професионално односе према обавезама.

■ *Какав је епилог приче о подофицирском кору?*

– Не постоји ниједно питање, ниједна област Војске Србије за коју можемо рећи да је завршена и заокружена током трансформације, јер се ради о процесима који трају, а садрже велики број активности, мера и поступака. С друге стране, процеси трају јер се мењају и дограђују. У том смислу је и прича о подофицирском кору. Тај пројекат заснива се на традицији српског подофицира и искуствима модерних армија света. Такав комплексан задатак не подразумева само дефинисање улоге и оспособљавање подофицира, већ и одговарајућу припрему система и обуку официра за његову примену.

У последње две године за дужности главних и првих подофицира оспособили смо и школовали око 220 подофицира, од чега осамдесетак у иностранству. Резултате тек очекујемо. Основни циљ је да подофицири у Војсци добију место које заслужују, најпре у домену обуке, оспособљавања војника и командовања саставима као што су групе, тимови и одељења.

■ *Када можемо очекивати да ће бити готова доктринарна регулатива Војске Србије?*

Војска Србије не одустаје од опремања, ни у целини ни у деловима Плана развоја, без обзира на актуелну економску ситуацију. Инструмент којим покушавамо да ублажимо реалну финансијску ограниченост, то јест умањење војног буџета, јесте исказивање приоритета у опремању, по годинама и у складу са потребним оперативним способностима Војске.

– Рок за израду Доктрине војске је три месеца од усвајања Стратегије националне безбедности и Стратегије одбране. Сва стратешка документа Војске Србије радили су надлежни тимови Генералштаба истовремено, тако да су текстови регулативе нижег ранга усаглашени са вишим прописима. Доктрину војске упутили смо 26. јануара на одобрење председнику Републике.

Усвајање те доктрине, највишег хијерархијског реда, јесте предуслов за израду функционалних доктрина. Међутим, то нису одвојени већ комплементарни процеси. Развијајући Доктрину војске, ми смо у значајној мери поставили основе и за израду функционалних доктрина. Стога очекујем да у кратком року после ступања на снагу Доктрине војске добијемо и функционалне доктрине. На тај начин, у 2010. заокружићемо стратешко-доктринарну регулативу, која одређује организацију, планирање и употребу наше војске.

■ Почетком јануара обишли сте припаднике Војске у Копненој зони безбедности и истакли да је стање у том делу Србије стабилно, али осетљиво. Шта то, заправо, значи?

– Самопроглашена независност Косова ни у ком случају није резултирала смањењем безбедносних изазова на југу централне

Србије и на територији наше јужне покрајине. Безбедносне институције такозваног независног Косова, настале на темељима паравојних организација, не могу, ни у ком случају, бити гарант стабилности на том подручју. И даље смо сведоци повремених повреда административне линије, које су последица деловања, пре свега, одређених криминалних група, илегалне трговине и шверца, недозвољене сече шума, али и оружаних провокација са територије Космета.

Истовремено, морам да подсетим да смо прошле године у јулу имали два терористичка акта у Прешеву и Лучанима. Почетком 2010. године догодио се и мањи инцидент на подручју села Рашевац, у општини Куршумлија, који је узнемирио становнике тог краја.

Безбедносне институције такозваног независног Косова, настале на темељима паравојних организација, не могу, ни у ком случају, бити гарант стабилности на том подручју. И даље смо сведоци повремених повреда административне линије, које су последица деловања, пре свега, одређених криминалних група, илегалне трговине и шверца, недозвољене сече шума, али и оружаних провокација са територије Космета.

Тамо где су тероризам, илегална трговина, шверц и сличне појаве, не може се говорити о стабилном миру. У том смислу ситуација на том простору јесте осетљива.

■ Колико је сарадња с Кфором, коју су према Вашим проценама у 2009. карактерисале професионалност и међусобно поверење, утицала на такву безбедносну ситуацију?

– Током протекле године снаге Кфора биле су на терену поуздан партнер Војске Србије у обезбеђивању неопходног нивоа безбедности на територији Косова и Метохије, у Копненој зони безбедности.

■ *Прошле године више пута говорило се и о укидању Копнене зоне безбедности...*

– Укидање Копнене зоне безбедности јесте политичко питање и као такво мора се решавати. Ми војници о томе можемо дати само стручни став, уважавајући безбедносне или сигурносне изазове, али, понављам, решавање тог питања је у домену политике.

После десет година на том простору знатно су се промениле околности. Србија се током последње деценије укључила у Програм *Партнерство за мир*, потписала безбедносни споразум, успоставила однос поверења и сарадње с Кфором. Свако ограничавање Војске и осталих снага безбедности Републике Србије у Копненој зони безбедности није оправдано.

■ *Може ли Војска Србије бити извозник безбедности? Како је њено место у односу на суседе и колико је учешће у мировним мисијама својеврстан српски бренд?*

– Извозник безбедности није Војска него Република Србија. Да подсетим, међународно ангажовање српске војске регулисано је *Законом о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Србије*. Али бих ја, међутим, то посматрао на мало другачији начин. Неопходно је да будемо поуздан безбедносни партнер – да обезбедимо стабилност на сопственој територији и спречимо ширење безбедносних ризика из наше земље.

У следећем кораку, у складу с одговарајућим одлукама надлежних државних институција, Војска може да учествује у обезбеђивању регионалне и глобалне стабилности. Достицањем оперативних способности потребних за извршавање оба задатка, Војска Србије

Укидање Копнене зоне безбедности јесте политичко питање и као такво мора се решавати. Ми војници о томе можемо дати само стручни став, уважавајући безбедносне или сигурносне изазове, али, понављам, решавање тог питања је у домену политике. Свако ограничавање Војске и осталих снага безбедности Републике Србије у Копненој зони безбедности није оправдано.

доприноси изградњи безбедносних капацитета и кредибилитета наше земље и у региону и шире.

Војска је спремна да према одговарајућим одлукама Народне скупштине у 2010. години повећа међународно ангажовање. Планира се учешће у више мисије под окриљем Уједињених нација. Српска војска за то има капацитета, знања и способности.

■ *Интензивна међународна сарадња, задаци у оквиру Програма „Партнерство за мир“, заједничке вежбе са припадницима иностраних армија, обележили су протеклу годину. Учествовали сте и на Конференцији начелника генералштабова балканских земаља... Који је заједнички именовани поменутих активности?*

– Крајњи циљ који реализујемо у међународној војној сарадњи јесте подизање безбедносног и партнерског капацитета, те кредибилитета наше земље, унапређењем компоненте војне моћи. То су, истовремено, активности којима се наша војска развија и дограђује, али и јача. Изградња поверења, размена искустава, заједничка обука, усвајање савремених појединачних и колективних стандарда професије,

Наш циљ није да оспособљавамо људе по нечијим стандардима, већ да их обучавамо тако да достигнемо оне стандарде који су у нашој професији највиши. Српски официр мора да буде спреман за рад у савременом штабном окружењу, без обзира на то да ли је национални или мултинационални.

само су неки од инструмената којима остварујемо предвиђене циљеве. То су и области наше сарадње са иностраним партнерима.

■ *Помињете иностране partnере... На снази је одлука о неутралности Србије, али се у јавности много говори и о уласку у НАТО. Како на то гледа војничка струка?*

– Посао начелника Генералштаба није да спекулише о ономе о чему се полемише и говори у јавности, нити да коментарише одлуке које доноси Народна скупштина. Наша укупна одговорност, моја најпре, јесте да Војска Србије изгради оперативне способности у складу са одлукама државног врха, а ми смо тај задатак до сада успешно извршавали. Такође, наша војска је тако организована и оспособљена да се без већих потреса може прилагодити свакој одлуци, коју, у том смислу, донесу надлежне државне институције.

■ *Недавно сте рекли да је циљ Војске Србије да развија највише стандарде у струци, односно војничком занату. Да ли су то, тренутно, стандарди Алијансе?*

– Наш циљ није да оспособљавамо људе по нечијим стандардима, већ да их обучавамо тако да достигнемо оне стандарде који су у нашој професији највиши. Српски официр мора да буде спреман за рад у савременом штабном окружењу, без обзира на то да

ли је национални или мултинационални. Постоје начела којих се многе земље у раду придржавају, али свака има себи својствену организацију и обуку коју примењује, а за коју верује да ће јој донети најбоље резултате.

■ *Уважавајући домете које је Војска остварила у досадашњој реформи система одбране, како оцењујете њену оперативну способност?*

– У овом тренутку, оперативне способности Војске Србије су на нивоу који обезбеђују извршавање наменских задатака. Војска је и у протеклој години ефикасно извршила све задатке.

■ *Ближи се Дан Војске. Обично је то повод и прилика за унапређења, пензионисања, различита кадровска померања... Очекујете ли одређене персоналне промене?*

– Да, очекујем. Један поручник у Трећој бригади Копнене војске ће постати командир чете. ■

Владимир ПОЧУЧ
Снимео Горан СТАНКОВИЋ